

**UCHWAŁA NR XXII/146/2025
RADY GMINY LIPIE**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027 w Gminie Lipie**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)

**Rada Gminy Lipie
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027 w Gminie Lipie w brzmieniu określonym w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodnicząca Rady
Gminy Lipie

Ewa Kuc

Projekt opracowała: Henryka Siejka

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Irena Karpinska-Marchewka

SEKRETARZ GMINY

mgr Agnieszka Kotynia

Załącznik Nr 1
do uchwały nr XXII/146/2025
Rady Gminy Lipie
z dnia 18 grudnia 2025 roku

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2026-2027
w Gminie Lipie**

Lipie, grudzień 2025

1. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lipie określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz z uzależnień behawioralnych.

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu na lata 2026-2027 zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art.4¹ ust.1 i 2 ww. ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspaganie służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

w Gminie Lipie, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie, są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwoliły na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie jest finansowany ze środków pozyskanych przez Gminę z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml i stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, która uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie realizowany jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Podstawy prawne programu

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Podstawowy Cel Programu

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Główne kierunki działania

Rozdział I

- **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.**

Cele:

- Zwiększenie dostępności i udziału osób uzależnionych i współuzależnionych w programach terapeutycznych.
- Ograniczenie liczby osób pijących ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie warunków pierwszego kontaktu w zakresie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

1. Kontynuację prowadzenia Gminnego Punktu Wsparcia Rodziny

Narzędziem wspierającym działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu jest uruchomiony z dniem 1 lipca 2020 roku Gminny Punkt Wsparcia Rodziny przy GKRPA w Lipiu (GPWR). Jego oferta skierowana jest w szczególności do osób, które doświadczają takich problemów jak: przemoc w rodzinie, uzależnienia, uzależnienia behawioralne, problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz inne, które bezpośrednio przekładają się na występowanie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny. Punkt współpracuje także z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lipiu, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym oraz wszystkimi szkołami gminy Lipie, w tym ze szkolnymi pedagogami.

GPWR oferuje mieszkańcom bezpłatne konsultacje stacjonarne z psychologiem, specjalistą terapii uzależnień oraz psychologiem dziecięcym, a od 14 lipca 2021 r. także z radcą prawnym, którego pomoc skierowana jest w szczególności do osób doświadczających przemocy. Działa także infolinia psychologiczna, uruchomiona w szczególności z myślą o osobach starszych lub samotnych. Zatrudnieni specjaliści udzielają konsultacji zgodnie z ustalonym harmonogramem. Ponadto w ramach działalności GPWR w szkołach na terenie gminy Lipie organizowane są warsztaty dla dzieci i ich rodziców, które są prowadzone przez psychologów pracujących w punkcie.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez następujące działania: zawieranie umów i finansowanie osób pełniących dyżury i prowadzących grupy wsparcia, np. psychologów, terapeutów uzależnień i prawnika; finansowanie zakupu literatury fachowej i materiałów informacyjno-edukacyjnych, materiałów biurowych, sprzętu biurowego, wyposażenia oraz innych materiałów niezbędnych do prowadzenia GPWR, opłaty za usługi telekomunikacyjne (korzystanie z telefonów komórkowych).

2. Pracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Nadzór nad realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- b) Przyjmowanie wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe.
- c) Prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami zgłoszonymi do GKRPA.
- d) Pomoc i udzielanie wsparcia osobom uzależnionym podejmującym próby zerwania z nałogiem m.in. poprzez pomoc w nawiązaniu kontaktu z terapeutami oraz pomoc w uzyskaniu miejsca w ośrodku leczenia odwykowego.
- e) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta do przeprowadzenia badań przez lekarzy biegłych w przedmiocie uzależnienia i wydania opinii psychologicznej; pokrycie kosztów badania lekarzy biegłych.
- f) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta przy kierowaniu wniosku do sądu rejonowego celem skierowania osoby uzależnionej od alkoholu na leczenie stacjonarne lub niestacjonarne odwykowe.
- g) Nawiązanie bezpośredniej współpracy z Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Parzymiechach, Poradnią Odwykową w Kłobucku i Częstochowie oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego w Parzymiechach – celem leczenia osób z problemem alkoholowym z terenu gminy.
- h) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II

- **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

Cel:

Łagodzenie dolegliwości i rozkładu życia rodzinnego – spowodowanych nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

1. Udzielanie informacji dotyczących choroby alkoholowej, możliwości leczenia oraz form przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie badań środowisk lokalnych celem ustalenia diagnozy stanu problemów i zasobów alkoholowych.
3. Współpraca z GOPS celem udzielenia pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, narkomanią.
4. Współpracę z Policją w zakresie procedury interwencji wobec przemocy domowej.
5. Przygotowanie oraz upowszechnianie informacji na temat lokalnej pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (ulotki, plakaty, ogłoszenia w lokalnych mediach informacyjnych, strony internetowe).

Rozdział III

- **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

Cele:

- Wdrażanie efektywnych programów opóźniających inicjację alkoholową wśród dzieci. Ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących.
- Rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej i podnoszenie świadomości na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

1. Pomoc rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemocy domowej – w formie dożywiania dzieci z ww. rodzin w szkole.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia w ramach sportu szkolnego i innych zajęć sportowych jako zajęć profilaktycznych.
3. Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, przemocy oraz uzależnień behawioralnych poprzez zakup materiałów edukacyjnych, ulotek, plakatów, udostępnianie stron internetowych oraz numerów telefonów dotyczących uzależnień.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zasad sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
5. Współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kłobucku.

Rozdział IV

- **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.**

Cel:

Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań i programów w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

1. Udzielanie pomocy merytorycznej i organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy (wspieranie lub zlecanie zadań organizacjom pozarządowym na realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki oraz zadań związanych z promowaniem alternatywnych form

spędzania czasu wolnego, abstynencji oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy).

2. Działalność GKRPA i wydatki z tym związane – zasady wynagradzania GKRPA:
 - a) Ryczałt miesięczny Przewodniczącego GKRPA za udział w komisji oraz koordynację działalności statutowej – 800,00 zł brutto.
 - b) Ryczałt miesięczny sekretarza GKRPA za opracowywanie dokumentacji, udział i obsługę posiedzeń komisji – 700,00 zł brutto.
 - c) Ryczałt członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji – 400,00 zł brutto.Podstawą naliczania wynagrodzenia członków komisji jest imienna lista obecności z posiedzenia komisji.
3. Obsługa GKRPA, zakup materiałów biurowych, znaczków pocztowych do wysyłania korespondencji służbowej, sprzętu biurowego i artykułów spożywczych.

Członkom Komisji delegowanym przez Wójta na szkolenia, konferencje, seminaria itp. podnoszące kwalifikacje w dziedzinie profilaktyki uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Rozdział V

- **Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**

Zadanie będzie realizowane poprzez:

1. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.
2. W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu:
 - osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym,
 - osobom do lat 18,
 - na kredyt lub pod zastaw– bezwzględnie wstrzymać zezwolenie i skierować wniosek do sądu.
3. Podejmowanie działań w przypadku handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.
4. Diagnozowanie i monitorowanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych w gminie Lipie.
5. Występowanie członków GKRPA przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieprzestrzegających ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. reklamy alkoholu oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim lub nietrzeźwym, a także sprzedaży na kredyt lub pod zastaw).
6. Ograniczenie dostępności alkoholu przez takie działania jak: respektowanie ustalonej w uchwale Rady Gminy Lipie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Lipie, a także

wydawanie zezwoleń dla placówek handlowych i gastronomicznych w ramach limitu określonego przez Radę Gminy Lipie.

Rozdział VI

- **Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej**

Zadanie będzie realizowane poprzez:

1. Współpracę z centrum integracji społecznej na terenie powiatu poprzez udzielanie informacji o działalności ww. placówki i możliwości podjęcia pracy.
2. Wspieranie lokalnego centrum usług społecznościowych – świetlicy dla dzieci i młodzieży w centrum usług społecznościowych w Zimnowodzie.
3. Pomoc w umożliwieniu osobom po odbytej terapii odwykowej podjęcia pracy w centrum integracji społecznej.
4. Pomoc osobom po odbytej terapii odwykowej w podjęciu pracy poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Kłobucku.
5. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariatem Policji w przedmiocie regularnego monitoringu o potrzebach i możliwościach zatrudnienia socjalnego.

Rozdział VII

- **Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.**

1. Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie są środki pozyskane przez Gminę z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.
2. Obsługę finansowo-księgową zadań wynikających z programu, wykonuje księgowość Urzędu Gminy Lipie.

Rozdział VIII

- **Realizacja i monitoring Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.**

1. Zadania Programu realizowane będą przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie składa Wójtowi Gminy sprawozdanie z prac Komisji.

Rozdział IX

➤ Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Lipie wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych i narkotyków.
2. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne.
3. Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia wolnego od wszelkich używek – szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że przemoc jest przestępstwem, na które nie ma przyzwolenia we współczesnym świecie.

Uzasadnienie

W dniu 1 stycznia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469)

Powyższa ustawa wprowadziła zmiany między innymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W związku z wprowadzonymi zmianami realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii jest prowadzona w ramach jednego programu, tj. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Natomiast zgodnie z art. 2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027 jest zasadne.